Cystopteris fragilis – puchýřník křehký

Puchýřník křehký je jedním z nejrozšířenějších druhů kapradin na světě vůbec. Těžiště jeho subkosmopolitního rozšíření je na severní polokouli, ale disjunktivně se vyskytuje i na jižní polokouli. Ve střední Evropě se vyskytuje více ploidií (4×, 5×, 6×, 8x), které nemají jednoznačné geografické rozložení a často se vyskytují na společných lokalitách (Hanušová et al. 2019). Jeho typickým stanovištěm jsou skalní štěrbiny. Roste na stinných bazických, ale i kyselých skalách, vzácně na starých pařezech nebo ve stržích podél potoků. Výjimkou však nejsou ani výskyty na sekundárních stanovištích, jako jsou staré zdi budov, pilíře mostů, zářezy komunikací apod. Na Šumavě se puchýřník křehký vyskytuje roztroušeně až vzácně. Roztroušeně roste v nižších polohách zejména v regionech s výskytem skalních biotopů, zejména v sz. části území. Ve vyšších polohách je spíše vzácný, avšak dosahuje až vrcholových skal Velkého Javoru. Na Šumavských pláních se vyskytuje roztroušeně až vzácně především na sekundárních stanovištích (starých zdech). Výjimku tvoří historický údaj ze sz. svahu hory Poledník (Procházka 1965). Spíše vzácný je také v jv. části Šumavy v Trojmezenské a Svatotomášské hornatině. Až na jediný výskyt v Želnavě (na zdi hřbitova) chybí v Hornovltavské kotlině, kde schází vhodná stanoviště. Ze zájmového území jsou známy především tetraploidní cytotypy a to jak na primárních stanovištích (Lipka, Včelná p. Boubínem, Žlíbský vrch u Horní Vltavice), tak sekundárních stanovištích (Vimperk, Kvilda, Antýgl). Hexaploidní cytotyp byl zaznamenán pouze v jediném případě na staré zdi při jz. okraji Vimperka (Hanušová et al. 2019).

Nejvyšší výskyt: 1430 m n. m.

Cystopteris fragilis – Artengruppe Zerbrechlicher Blasenfarn

Der Zerbrechliche Blasenfarn ist eine der am weitesten verbreiteten Farnarten weltweit. Der Schwerpunkt seiner fast weltweiten Verbreitung liegt auf der Nordhalbkugel, er kommt aber disjunkt auch auf der Südhalbkugel vor. In Mitteleuropa kommen verschiedene Ploidiestufen vor (4×, 5×, 6×, 8x), die keine eindeutige geographische Verteilung haben und oft gemeinsam an Wuchsorten vorkommen (Hanušová et al. 2019). Sein typischer Standort sind Felsspalten. Er wächst an schattigen basischen, aber auch an sauren Felsen, selten auf alten Baumstümpfen oder in Schluchten entlang von Bächen. Vorkommen an Sekundärstandorten, wie alten Gebäudemauern, Brückenpfeilern, Straßeneinschnitten usw. sind keine Ausnahme. Im Böhmerwald kommt der Zerbrechliche Blasenfarn zerstreut bis selten vor. Zerstreut ist er in niedrigeren Lagen vor allem in Regionen mit Felsbiotopen zu finden, insbesondere im nordwestlichen Teil des Gebietes. In höheren Lagen ist er eher selten, erreicht aber die Felsformationen am Gipfel des Gr. Arber. Auf der Böhmerwald-Hochebene kommt er gelegentlich vor allem auf Sekundärstandorten (alte Mauern) vor. Eine Ausnahme davon stellt die historische Angabe vom Nordwesthang des Bergs Poledník (Procházka 1965) dar. Eher selten ist er auch im südöstlichen Böhmerwald in den Hochlagengebieten Trojmezenská und Svatotomášská hornatina. Bis auf ein einziges Vorkommen in Želnava (Friedhofsmauer) fehlt er im Oberen Moldaubecken, wo es an geeigneten Standorten mangelt. Aus dem Projektgebiet sind vor allem tetraploide Zytotypen bekannt, und zwar sowohl an primären Standorten (Lipka, Včelná p. Boubínem, Hügel Žlíbský vrch bei Horní Vltavice), als auch an sekundären Standorten (Vimperk, Kvilda, Antýgl). Der hexaploide Zytotyp wurde nur im einzigen Fall an einer alten Mauer am südwestlichen Rand der Stadt Vimperk verzeichnet (Hanušová et al. 2019).

Nejvyšší výskyt: 1430 m n. m.

Červený seznam Šumavy/Rote Liste des Böhmerwaldes

LC (Least Concern/Neohrožené/Nicht gefährdet)

Literatura/Literatur

Hanušová K., Čertner M., Urfus T., Koutecký P., Košnar J., Rothfels C. J., Jarolímová V., Ptáček J. & Ekrt L. (2019) Widespread co-occurrence of multiple ploidy levels in fragile ferns (Cystopteris fragilis complex; Cystopteridaceae) likely stems from similar ecology of cytotypes, their efficient dispersal and inter-ploidy hybridization. – Annals of Botany 123: 845–855.
Procházka F. (1965) K rozšíření Pteridophyt na Šumavě a v Předšumaví. – Sborník Jihočeského Muzea, Přír. Vědy 5: 37–60.

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)
KVĚTENA ŠUMAVY
FLORA DES BÖHMERWALDES

Mapa rozšíření/Erweiterungskarte

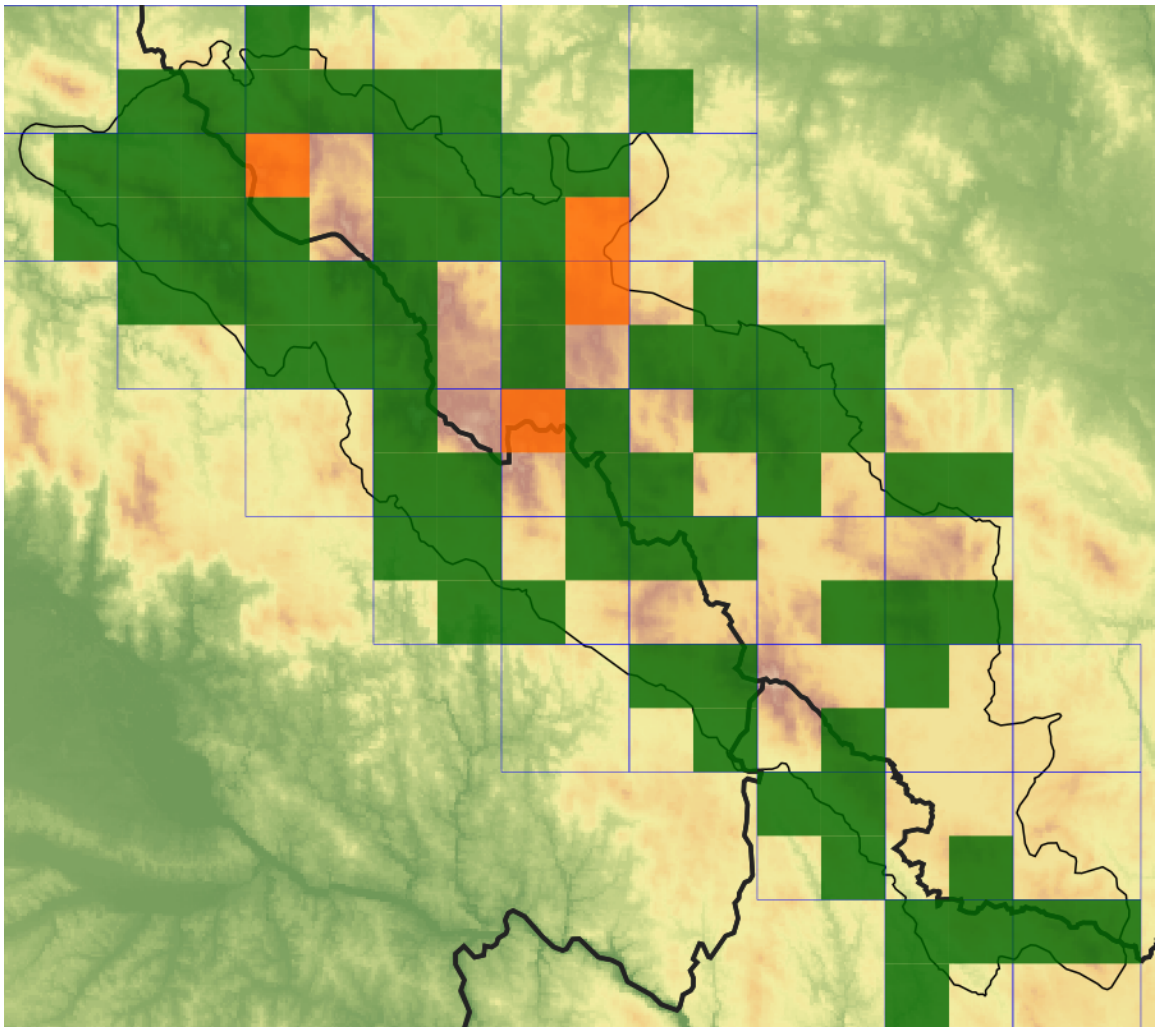

Legenda

- ověřené záznamy
- neověřené záznamy
- nejisté záznamy

Legende

- Verifizierte Angaben
- Noch nicht verifizierte Angaben
- Unsichere Angaben

© Květena Šumavy/Flora des Böhmerwaldes 13/09/2026

Data o rozšíření rostlin pochází z Databáze české flóry a vegetace (Pladias), bavorské národní databáze (AFvB) a nově získaných dat v projektu Květena Šumavy. Data jsou zobrazována v síťové mapě založené na kvadrantech středoevropské mapovací sítě 5 × 3 zeměpisné minuty (ca. 5,5 × 5,9 km).

Die Verbreitungsdaten der Pflanzen stammen aus der Datenbank der Tschechischen Flora und Vegetation (Pladias), der Datenbank zur Flora von Bayern (AFvB) und neu erfassten Daten aus dem Projekt Flora des Böhmerwaldes. Angaben zur Verbreitung werden basierend auf dem Kartenraster für Mitteleuropa angegeben, abgeleitet von Quadranten mit 5 × 3 Bogenminuten (ca. 5,5 × 5,9 km).

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY

Fotografie/Fotos

***Cystopteris fragilis* – Milan Štech – Kvilda, Zhůří.**

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)
FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY